

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/68/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817200246
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8817200246.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. J. A., F.. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, na návrh matky E.. L. A., F.. XX.XX.XXXX, T. T.. F. XXXX, XXX XX R. F. Q., zast. JUDr. Slávkou Kováčovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, za účasti otca E.. D. Č., F.. XX.XX.XXXX, T. C. XXXX, XXX XX R. F. Q., zast. JUDr. Mikulášom Pavlikom, advokátom, Špitálska 6, 071 01 Michalovce, o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 6P/4/2017-243 zo dňa 29.5.2018 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti.
- II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Predmet konania.

1. Predmetom konania je návrh matky na zvýšenie výživného zo strany otca na maloletú J. A..

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol cit.:

„M e n í sa výživné určené rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 3C/254/2006-37 zo dňa 27.04.2007 a to tak, že sa z v y š u j e výživné na mal. J. A., F.. XX.XX.XXXX zo sumy 2 000,- Sk mesačne začínajúc dňom 09.10.2015 do 31.08.2017 na sumu 90,- EUR mesačne a od 01.09.2017 na sumu 110,- EUR mesačne, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky.

Dlžné výživné na mal. dieťa za obdobie od 09.10.2015 do 31.05.2018 v sume 911,50 EUR je otec p o v i n n ý zaplatiť k rukám matky do 31.12.2018.

V prevyšujúcej časti návrh z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 3C/254/2006-37 zo dňa 27.04.2007 bolo rozvedené manželstvo rodičov mal. J.. Dieťa bolo na čas po rozvoде zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platením výživného po 2 000,- Sk mesačne. Obaja rodičia potvrdili, že otec si mesačne plnil vyživovaciu povinnosť v sume 67,- EUR. V čase rozvodového konania bol otec SZČO a zároveň si platil štúdium na vysokej škole. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 6P/138/2015-164 zo dňa 13.10.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7CoP/2/2017-204 zo dňa 27.03.2017 bol upravený styk otca s mal. J. a návrh matky na zvýšenie výživného súd vylúčil na samostatné konanie. Matka vo svojej výpovedi uviedla, že od poslednej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov. V čase rozvodu bola dcéra v predškolskom veku a počas konania o zvýšenie výživného bola žiačkou

5. ročníka a následne 6. ročníka základnej školy. Má 12 rokov, intenzívne rastie. Pravidelne potrebuje vymeniť sezónne oblečenie a športové potreby z ktorých vyrástla. Má veľa záujmov a navštevuje viaceré krúžky. Niektoré z nich jej matka zrušila. Od septembra 2016, keď nastúpila do 5. ročníka základnej školy navštevovala krúžok slovenského jazyka a matematiky, ktoré sú bezplatné. Súkromné doučovanie anglického jazyka, kde matka jednorazovo uhradila 300,- EUR, za jednu hodinu cudzieho jazyka, ktorý navštevuje v rámci školy uhrádzajú 7,- EUR a mesačne je to 28 - 35,- EUR. Dcéra sa venuje jazdeniu a za jednu hodinu jej matka uhrádza 15,- EUR. Mesačne odjazdí 6 - 8 hod. Za členstvo v jazdeckom klube ročne uhradí 50,- EUR. Navštevuje školskú jedáleň s tým, že poplatky činia 22,61 EUR mesačne. Na nepravidelné výdavky, ako sú školské pomôcky, výlet, fotografie a divadlo od januára 2017 do júna 2017 matka uhradila cca 42,- EUR. Vreckové týždenne pre dcéru činí 5,- EUR. Navyše dcéra nosí okuliare. Mimo mal. J. inú vyživovaciu povinnosť nemá, pracuje ako lekárka s priemerným čistým mesačným príjmom 1 220,- EUR. Spolu s dcérou a starou matkou bývajú v rodinnom dome s tým, že stará matka uhrádza takmer všetky výdavky spojené s bývaním. Stará matka je dôchodkyňa a popritom pracuje. Matka uhrádza úver pre SLSP s mesačnou splátkou 451,58 EUR a ďalšia splátka činí 285,85 EUR. Ide o finančné prostriedky, ktoré použila na rekonštrukciu ambulancie, v ktorej pracuje a celkový dlh činil 50 000,- EUR. Časť sumy použila na rekonštrukciu rodinného domu, v ktorom žije a ktorého je výlučnou vlastníčkou. Potvrdila, že otec poskytol dcére dary na narodeniny a meniny, prípadne Vianoce, dcéra tieto odmieta. Podľa výpovede otca uhrádzal by polovicu odôvodnených výdavkov dcéry, ak by o to matka požiadala. Chodieval by s ňou športovať a mohol by ju doučovať aj anglický jazyk. Dcéra ho však odmieta, dary od neho neprijíma. Pracuje ako živnostník v Prahe. Na Slovensko chodíva každý druhý víkend. V roku 2016 dosiahol základ dane 3 213,56 EUR a v roku 2017 základ dane činil 2 554,82 EUR. Dcére mesačne uhrádza výživné vo výške 67,- EUR. Zo svojho príjmu uhrádza odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne 250,- EUR mesačne, životné poistenie mesačne 34,- EUR, poistné pre dcéru zrušil ako nevýhodné. Za jednu cestu na Slovensko uhradí 27,- EUR a rovnakú sumu späť do ČR dvakrát mesačne, ubytovanie v ČR 3 550,- Kč. Na Slovensku býva s rodičmi a mesačne im prispieva na domácnosť sumou 150,- EUR, paušál za telefón 40,- EUR mesačne, strava cca 400,- EUR, ďalšie výdavky má na MHD v Prahe, ochranné pracovné pomôcky priemere cca 200,- EUR, hygienické potreby cca 500,- Kč mesačne. Niektoré výdavky má zahrnuté do nákladov. Mesačne otec dosahuje hrubý príjem 1300 - 1500,- EUR a z tejto sumy uhrádza uvedené platby. Mesačne mu zostane čistý príjem cca 300,- EUR. Mimo mal. J. nemá inú vyživovaciu povinnosť.

4. Prijal právny názor, že návrh matky je čiastočne oprávnený. Súd zvýšil výživné v zmysle jej návrhu, t. j. od podania návrhu, ktorý bol súdu doručený 09.10.2015 do 31.08.2017 na sumu 90,- EUR mesačne a od 01.09.2017 do budúca, kedy mal. J. sa stala žiačkou 6. ročníka základnej školy na sumu 110,- EUR mesačne. Súd pri zvýšení výživného vychádzal zo skutočnosti, že v čase poslednej úpravy maloletá navštevovala predškolské zariadenie a toho času je žiačkou druhého stupňa základnej školy, čím nepochybne došlo k podstatnému zvýšeniu výdavkov spojených s uspokojovaním jej základných potrieb. Súd mal za to, že aj v čase od 09.10.2015 do 31.08.2017, t. j. za 2 roky došlo k zmene pomerov v súvislosti s vyšším vekom a fyzickým rastom maloletej, čo odôvodňuje ďalšie zvýšenie výživného od 01.09.2017. Považoval za preukázané a účelné výdavky matky na dcéru pokiaľ sa týka výdavkov na stravu, ošatenie, učebné pomôcky, hygienické potreby, návštevy krúžkov a doučovanie cudzieho jazyka, ktoré matka prvotne špecifikovala na sumu cca 116,- EUR mesačne. Zvýšenie vyživovacej povinnosti je limitované aj schopnosťami a možnosťami povinného rodiča. Na základe ustálenej judikatúry je stanovený podiel povinného rodiča, ktorý by mal byť určený pre plnenie vyživovacej povinnosti cca 20 - 30 % z čistého príjmu. Z vykonaných dôkazov je zrejmé, že otec mimo vykonávania živnosti nevlastní majetok väčšej hodnoty, t. j. nehnuteľnosť, prípadne osobné motorové vozidlo a pod. Odôvodnené potreby dieťaťa majú svoju hranicu danú spotrebným charakterom výživného. Je potrebné dbať na to, aby výživné nad túto hranicu nepriamo neuspokojovalo z časti i potreby iných osôb.

5. Poukázal na ust. 62, ods. 1,2, § 78, ods. 1,3 Zákona o rodine.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu účastníkovi náhradu trov nepriznal.

Obsah odvolania

7. Proti rozsudku podal odvolanie otec maloletej. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konania a rozhodnutie súdu prvej inštancie. V odvolaní uviedol, že ako otec v priebehu konania deklaroval, že chápe zvýšené výdavky na potreby maloletej dcéry, ale súdom určená výška výživného nezodpovedá možnostiam, schopnostiam a jeho majetkovým pomerom. Dôkazom tvrdenia otca je aj skutočnosť tak, ako to súd uvádza v bode 9. svojho odôvodnenia, že podľa daňových priznaní dosiahol otec základ dane v roku 2015 vo výške 2.864 eur, za rok 2016 vo výške 3.213,56 eur a v roku 2017 vo výške 2.554,82 eur. Ak vezmeme v úvahu priemerný príjem otca za tieto tri roky, tak predstavuje sumu vo výške 239,78 eur mesačne. Súdom určené výživné v sume 110 eur mesačne v danom prípade

predstavuje v percentuálnom vyjadrení cca 46 % z čistého príjmu otca. Za daného stavu takto súdom určené výživné je pre otca maloletej v rozpore so zásadou, že súd pri určení výživného povinnému rodičovi vychádza podľa jeho schopnosti, možnosti a majetkových pomerov. Otec maloletej sa v rámci svojich možností a schopností nevyhýba plneniu si svojej vyživovacej povinnosti, o čom svedčí jeho snaha trvalo pracovať a plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletej, a to aj napriek skutočnosti, že táto sa voči otcovi vyjadruje hanlivo a vulgárne, o čom svedčí podanie Psychosociálneho centra s.r.o. Prešov zo dňa 25.5.2018.

Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie otca bolo podané včas, oprávnenou osobou - účastníkom konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal napadnuté rozhodnutie postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že rozsudok súdu v napadnutých častiach prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

9. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku (§ 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z.).

10. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu v čase rozhodovania súdu bolo potrebné mať na zreteli ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 231 CSP, ktorý je vyjadrením zásady *clausula rebus sic stantibus*. Rozsudok ukladajúci povinnosť plniť v budúcnosti splatné dávky alebo splátky možno zmeniť, ak sa podstatne zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď nastala podstatná zmena pomerov. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ustanovení § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa tohto ustanovenia dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom pre zmenu o vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Právne relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvale, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

11. Súd prvej inštancie správne pri rozhodovaní o zmene výživného porovnal okolnosti dôležité pre určenie výživného v čase skoršieho rozhodovania a v čase nového rozhodovania pre posúdenie, či došlo alebo nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu posledného rozhodnutia o výživnom. Pri posudzovaní zmeny pomerov prihliadol na rozhodujúce okolnosti, ktoré odôvodňovali zmenu výživného.

Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

12. Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

13. Výživné má zabezpečiť také materiálne podmienky pre telesný a duševný vývoj dieťaťa, v akých by sa dieťa nachádzalo, keby žilo v harmonickej spoločnej domácnosti svojich rodičov. Výživné pre mal. dieťa má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov, a o toto právo nemôže byť ukracované.

14. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Pri skúmaní oprávnených potrieb maloletých detí je potrebné a nutné vziať do úvahy nielen potreby obvyklé, pravidelne sa vyskytujúce, ale aj potreby, ktoré sa vyskytujú len niekedy,

napríklad v dobe letných prázdnin. Účelom výživného je uhrádzať nielen priebežne sa vyskytujúce bežné potreby, ale všetky potreby prospešné pre všestranný vývoj detí, teda i potreby vyskytujúce sa nepravidelne za dlhšie obdobie. K týmto odôvodneným potrebám sa musí prihliadať pri určovaní výšky výživného. V zmysle § 28 Zákona o rodine je súčasťou rodičovských práv a povinností najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak deťom sa zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie podmienok materiálnej i nemateriálnej povahy k tomu, aby sa dieťa mohlo dostatočne rozvíjať. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom podľa kritérií uvedených v § 62 ods. 2 Zákona o rodine, pričom povinnosťou súdu je vždy prihliadnuť k všetkým dôležitým okolnostiam, u každého rodiča zvlášť, prihliadnuť na vek, vyspelosť dieťaťa, prihliadnuť na nevyhnutné potreby a potreby, ktoré sú nad rámec bežných potrieb, náklady ktoré súvisia so zdravotným stavom maloletých detí, je nutné prihliadnuť na majetkové pomery oboch rodičov a následne až tak zhodnotiť možnosti, schopnosti otca ako povinného a zhodnotiť odôvodnené potreby maloletých detí.

15. Za preukázaného skutkového stavu bolo dôvodné dospieť k záveru, že na strane maloletej J. došlo k podstatnej zmene pomerov spojených so zvýšením odôvodnených potrieb spojených predovšetkým s jej fyzickým vývojom, školským vzdelávaním, s potrebami súvisiacimi s jej zhoršeným zdravotným stavom tak, ako správne skonštatoval i súd prvej inštancie. V čase predchádzajúceho rozhodovania súdu o výživnom maloletá J. navštevovala predškolské zariadenie. V súčasnosti je žiačkou základnej školy. Nosí okuliare, s čím má matka zvýšené výdavky. Výdavky, ktoré v konaní vyčíslila matka je potrebné považovať za primerané, zodpovedajúce veku, zdravotnému stavu a záujmom maloletej. Súd správne prihliadol na to, že matka sa osobne o mal. stará, zabezpečuje jej bývanie, stará sa o spoločnú domácnosť, finančne zabezpečuje všetky jej materiálne potreby.

16. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Matka zabezpečuje maloletej osobnú starostlivosť, ktorá aj takýmto spôsobom plní svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť.

17. Otec v podanom odvolaní namieta, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť zvýšené výživné. Po odpočítaní ním vyčíslených mesačných výdavkov mu neostane dostatok peňažných prostriedkov na úhradu výživného vo výške ako ju určil súd. Otec je živnostník, výška jeho príjmu z podnikania dosahuje 1300-1500 Eur. Vyživovacia povinnosť voči deťom, ktoré sú odkázané na svojich rodičov, je prvoradou povinnosťou rodiča a táto má prednosť pred ostatnými výdavkami. Odvolací súd v súlade s ust. § 62, ods. 5 Zákona o rodine, podľa ktorého platenie výživného má prednosť pred ostatnými výdavkami, zastáva názor, že z príjmu otca nie je možné odpočítať výdavky na hygienu vo výške 500 Eur mesačne a na stravu 400 Eur mesačne, výdavky na telefón a až následne vychádzať z takto zníženého príjmu ako hľadiska pre určenie výživného. Tieto výdavky otca na nemôžu ísť na úkor výživného pre mal. dieťa, ktoré má právo podieľať sa na rovnakej úrovni ako povinný rodič. Správne súd pri stanovení výšky výživného na tieto výdavky neprihliadal. Odvolacia námietka otca je v tejto časti nedôvodná.

18. Za preukázaného skutkového stavu bolo dôvodné dospieť k záveru, že výška výživného určená súdom prvej inštancie je zodpovedá zákonným kritériám.

19. Ani ďalšie odvolacie námietky otca nespochybnili vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Odvolací súd napadnutý rozsudok postupom podľa §387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).